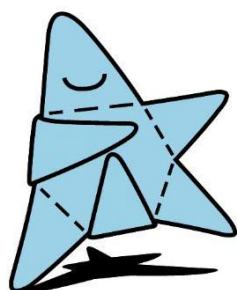

Pædagogisk læreplan for Dagplejen Faaborg Midtfyn Kommune

FAABORG-MIDTFYN KOMMUNE

DAGPLEJEN

- barnets sikre stabile base

KLÆDT PÅ TIL LÆRING

Figur 1 Billedet er dagplejens logo og viser en stor and og hendes 4 ællinger med teksten Faaborg-Midtfyn kommune Dagplejen – barnets sikre stabile base. Klædt på til læring

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for personalets pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner i relation til de intentioner, mål og krav, som fremgår af Dagtilbudsloven. I teksten finder du løbende links til supplerende informationer på vores og andre relevante hjemmesider.

Læreplanen er et fagligt dokument, hvor du som læser får et kig ind i det pædagogfaglige rum. Efter hvert afsnit indsætter vi beskrivelser, hvor du kan læse om, hvordan personalet omsætter den pædagogiske læreplans intentioner og mål i praksis. Du vil her blive præsenteret for to

pædagogiske værktøjer *Miniprojektbeskrivelser* og *Praksisfortællinger*, som personalet bruger i arbejdet med pædagogisk læreplanlægning.

I dagplejen arbejder vi fortsat også med vores egne læringsmodeller, hvor dagplejerne beskriver, planlægger, reflekterer og evaluerer på deres egen praksis sammen med børnene, og hvordan de gennem arbejdet med læringsmiljøet understøtter barnet og børnegruppens udvikling, trivsel, læring og dannelse. Nogle af disse læringsmodeller er omskrevet og danner grundlaget for de beskrevne miniprojekter og praksisfortællinger.

I løbet af det næste år vil vi også i dagplejen implementere og arbejde med miniprojekter og praksisfortællinger som beskrevet herunder.

Et *Miniprojekt* er en handling eller et forløb, som sættes i gang af en eller flere pædagogiske medarbejdere, med henblik på at planlægge, undersøge, evaluere og udvikle pædagogisk praksis. *Praksisfortællinger* er fortællinger om udvalgte episoder fra pædagogisk praksis, fortalt af pædagogiske medarbejdere, med henblik på at formidle, undersøge og udvikle den pædagogiske praksis. Formålet med at bruge disse værktøjer er, at realisere det pædagogiske grundlag og mål i den pædagogiske læreplan.

Gennem personalets beskrivelser får du mulighed for, at følge deres overvejelser og valg, når de udvikler og udfolder pædagogikken inden for læreplanens forskellige områder og temaer. Vores pædagogiske læreplan opdateres løbende med nye projekter og fortællinger fra praksis.

Vi håber du finder relevant viden og indsigt undervejs – rigtig god læselyst!

Dette er et materiale fra Faaborg-Midtfyn Kommune.

Der er hentet inspiration fra Børne- og Undervisningsministeriets "Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold" samt "Skabelon til pædagogisk læreplan".

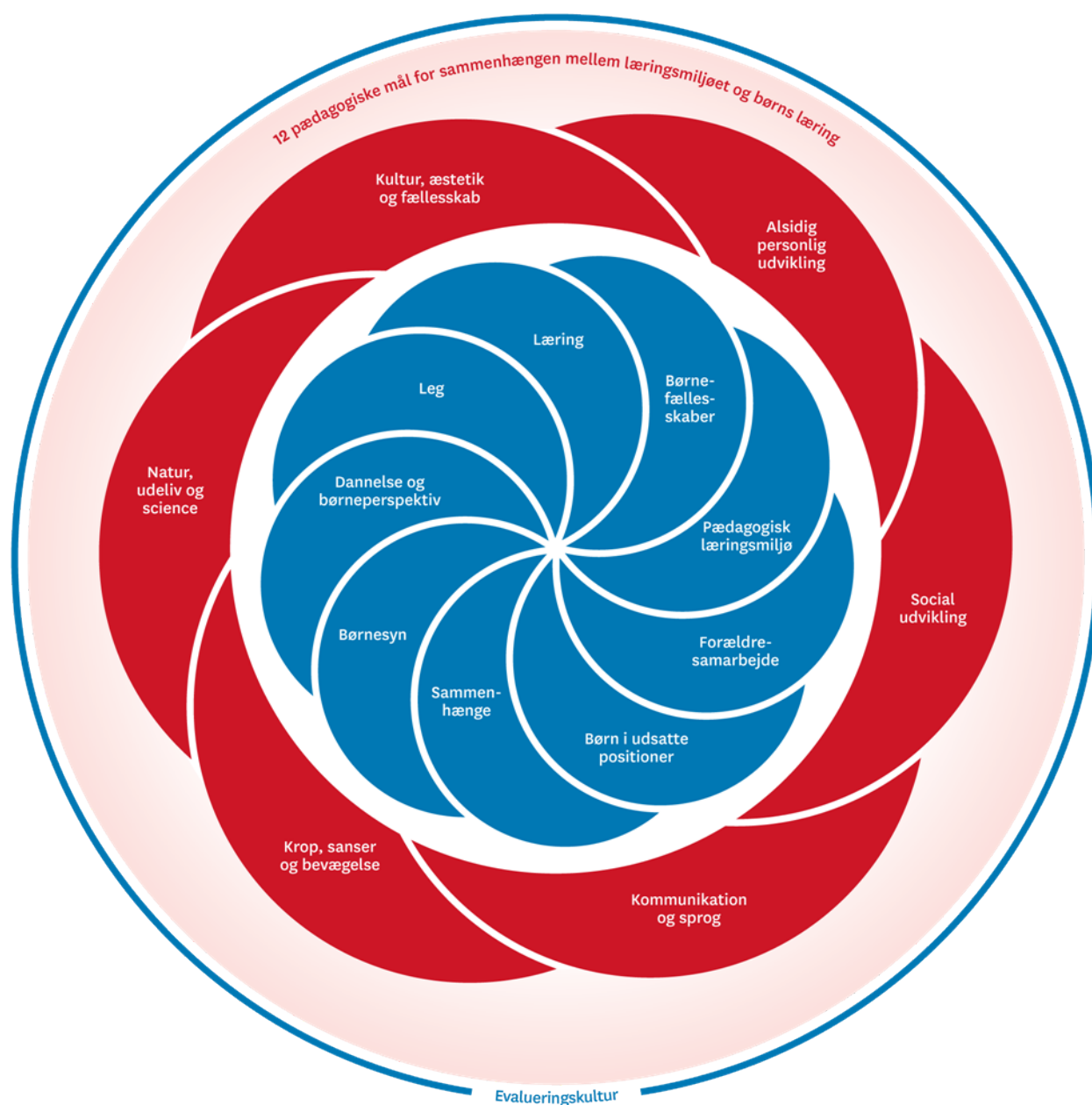
Miniprojektskabelonen er udarbejdet i samarbejde med UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

Skabelon til praksisfortællinger er udarbejdet med inspiration fra "Pædagogens grundfaglighed -Grundbog til pædagoguddannelsen", DAFOLO.

Indhold

Pædagogisk læreplan for Dagplejen Faaborg Midtfyn Kommune	1
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Hvem er vi?	6
Pædagogisk grundlag	7
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	8
Pædagogisk læringsmiljø	9
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhængende børneliv	14
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	16
Inddragelse af lokalsamfundet	16
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	17
De seks læreplanstemaer	18
Alsidig personlig udvikling	20
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	20
Social udvikling	21
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	21
Kommunikation og sprog	22
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	22
Krop, sanser og bevægelse	23
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	24
Natur, udeliv og science	25
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	25
Kultur, æstetik og fællesskab	26
Pædagogiske mål for læreplanstemaet	26
Evalueringskultur	27
Hvordan skaber vi en evalueringskultur?	28
Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?	28
Læringsmodeller fra Dagplejen 2023	28

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der løbende til publikationen.

I Faaborg-Midtfyn kommune har vi udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med, at holde styr på temaer og mål i den pædagogiske læreplan. Det gælder både når vi planlægger vores hverdag med børnene, samt når vi reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer, vi skaber, og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

[Her kan du få en præsentation af Læringsblomsten](#)

Læringsblomsten findes også i en papirudgave, som du kan se et eksemplar af hos din dagplejer.

Vi anvender blandt andet Læringsblomsten, når vi arbejder med *Miniprojekter* og *Praksisfortællinger*. Læringsblomsten giver os et overblik, når vi skal forholde os til læreplanens 6 indholdstemaer, samt de 12 mål for sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Temaer og mål er fastlagt via lovgivningen, og således fælles for alle dagtilbud i landet.

Hvis du vil vide mere om, hvordan personale og bestyrelser er blevet klædt på til at styrke arbejdet med pædagogisk læreplanlægning, kan du finde yderligere information på [Dagplejens hjemmeside](#).

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold.

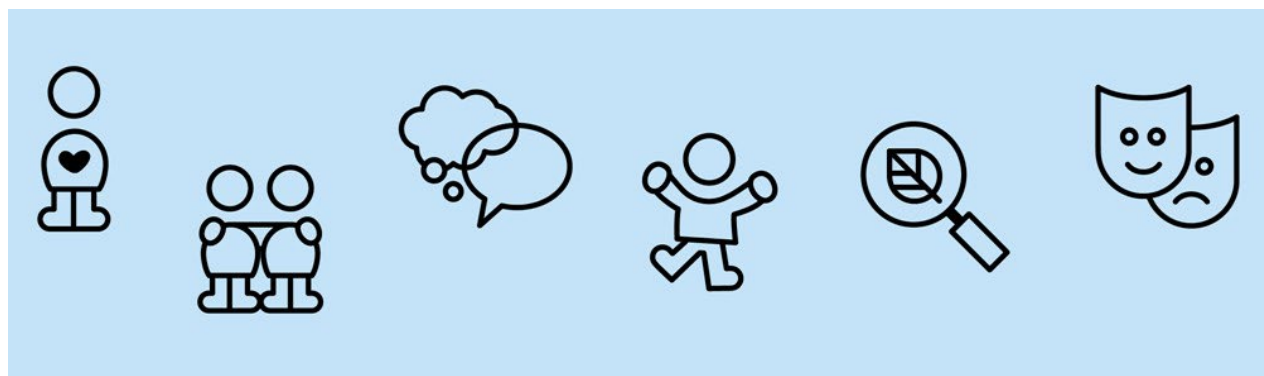
Dagplejen i Faaborg Midtfyn kommune er fordelt på 136 forskellige dagplejehjem rundt i hele kommunen. Nogle dagplejere bor på landet med dyr og masser af natur omkring sig og andre i byerne med haver og legepladser rundt om hjørnet. Alle vores dagplejere bor i huse, hvor børnene har masser af mulighed for børneliv både inde og ude.

Dagplejelivet er kendetegnet ved små enheder, det hjemlige og den tætte relation mellem børnene og til den voksne. I dagplejen passer den enkelte dagplejer som udgangspunkt 4 børn. Normeringen er på max 5, den sidste plads er til et gæstebarn, hvis en anden dagplejer har fri eller er syg. Dette betyder, at barnet i løbet af en dag kun er sammen med en voksen, som hurtigt lærer barnet og dets rytmer, vaner og behov at kende.

Dagplejerne planlægger dagen ud fra børnenes behov og kan tilpasse og justere efter det, der opstår i hverdagen. Det gør ikke noget, at turen til søen kun blev til 50 meter hen af vejen, fordi børnene blev optaget af at finde snegle; at frokosten må spises kl 10.30, fordi der er nybagt rugbrød, der bare dufter så dejligt, at alle pludselig er meget sultne; eller at det tager lang tid at få overtøjet på, fordi børnene selv øver sig i at gøre det. Alt sammen det der sker, når man er sammen med en gruppe små børn.

Dagplejerne planlægger deres hverdag og læringsmiljøer ud fra børnenes aktuelle behov og tilpasser og udvikler, når børnenes behov ændrer sig.

Fælles for dagplejerne er, at pasningen af børnene varetages i det private hjem og dagplejers egen familie er ofte en del af hverdagen for barnet. Måske spiser de morgenmad sammen med de store børn, som skal i skole, eller de vinker farvel til dagplejers mand, som skal køre afsted på arbejde. Alt sammen hverdagens hjemlige rytmer og rutiner, som vores små børn nyder og trives i. Dagplejelivet er en blid overgang til den lidt større verden i børnehaven.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. "

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. "

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud. "

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. "

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Her beskriver vi, hvordan de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk hos os. De øvrige fire elementer i det pædagogiske grundlag skal fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan, så dem kan du læse mere om i de følgende afsnit.

Barnet der kommer i dagplejen skal føle sig velkommen, værdifuld og ønsket i fællesskabet. Det er væsentligt, at det helt lille barn, der kommer lige hjemme fra familiens kærlige favntag, også i Dagplejen får oplevelsen af at være værdifuld gennem den tætte fysiske og følelsesmæssige relation til dagplejeren. Dagplejer og forældre samarbejder omkring barnet og forældrene hjælper dagplejer til at forstå og kende netop deres barn. Dagplejeren skal justere sig efter barnet og prøve at "se verden gennem barnets øjne". - Hvad har barnet brug for og er motiveret for - hvorfor mon barnet reagerer som det gør? - hvordan kan jeg forstå barnets initiativer og signaler? Hele tiden må dagplejeren justere sig og give barnets oplevelser af verden værdi gennem de svar, hun giver barnet. Når dagplejer understøtter barnets initiativer, og ser dets signaler, ser hun barnets verden i børneperspektiv.

Når dagplejeren ser og møder barnet og børnegruppen på denne måde, er det muligt for hende at tilpasse læringsmiljøet til børnenes aktuelle behov. På denne måde oplever barnet at blive anerkendt for netop det lille menneske det er, og særligt dette er også meget væsentligt i Dagplejens syn på barnet.

Hos dagplejeren skal barnet indgå i leg sammen med andre børn og dagplejer skaber muligheder for dette, ved både at være ved siden af barnet og understøtte initiativer, men også ved at gå foran og sætte lege i gang, som hun kan se vil være væsentlige for barnets udvikling at mestre. Det sidste handler om mulig tilsigtet læring, som også finder sted i dagplejen. Vores dagplejere vil noget med børnene, og sammen med et stort fokus på muligheder for lege, er der gennem barnets tid i dagplejen fokus på at øve sig i at få en masse færdigheder inden for både de 6 læreplanstemaer, i forhold til fx at være selvhjulpne og at få gode vaner omkring måltidet både i forhold til det sociale og det barnet spiser og måden det spiser på.

I Dagplejen skal det enkelte barns samspil og samvær sammen med andre børn prioriteres højt. Barnet skal opleve sig selv som en del af et fællesskab, hvor dets tilstedeværelse og deltagelse er af betydning for andre: Barnet skal have masser af positive erfaringer med at blive lyttet til og inddraget i legen. Ligeledes skal barnet have oplevelser af at være den, der finder på og bliver fulgt af andre. Disse tidlige erfaringer med andre børn, har stor betydning for det selvbillende barnet

udvikler over tid. Barnets ønsker og udtryk tages derfor alvorligt og dets initiativer til kontakt og leg med de andre børn understøttes gennem dagplejerens opmærksomhed over for barnets signaler og initiativer.

I dagplejen ønsker vi, at barnets "rygsæk" bliver fyldt op med masser af positive, gode, sjove og lærerige oplevelser, kompetencer og erfaringer, som barnet kan tage med, når de møder verden i andre sammenhænge. At erfaringer i Dagplejen bliver til en del af barnet og dermed er med til at danne barnet er det aftryk, vi gerne vil skabe gennem vores arbejde i Dagplejen.

Her finder du links til andre relevante oplysninger på vores hjemmeside om, hvordan vi forholder os til de fem centrale elementer.

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores *Børnesyn*, samt syn på *Dannelse og børneperspektiv*, *Leg, Læring og Børnefællesskaber*. Efterhånden som vi arbejder med elementerne i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan de fem elementer bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Her beskriver vi, hvordan vi hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

I dagplejen skabes det pædagogiske læringsmiljø i samspillet og fællesskabet mellem børn og dagplejer. Dagplejer indretter det fysiske pædagogiske læringsmiljø i sit eget hjem og så dagplejelivet og familielivet hænger sammen. Det fysiske læringsmiljø er ofte kendetegnet ved, at dagplejer har et værelse eller et område, som er børnenes primære legemiljø. Desuden inddrages køkken, gangarealer mm, så børnene tilbydes forskellige muligheder for læringsmiljøer inden for. Dagplejer indretter sig fleksibelt så læringsmiljøet både dagligt og over tid kan varieres og tilpasses børnenes behov og interesser. Mange dagplejere har indrettet sig, så nogle af de grundlæggende lege og aktiviteter er repræsenteret i læringsmiljøet ved, at legeværelset er delt op i nogle områder. Et hjørne er til at læse bøger i med en madras

og en kurv med bøger. I et andet hjørne er der små tæpper, udklædningstøj og et spejl, og et andet sted er der et lille legekøkken med et lille bord, hvor der inviteres til kaffe. I gangen er der puder og motorikting at kravle på. På denne måde er dagplejehjemmet indrettet, så det fysiske læringsmiljø understøtter nogle af de lege, vi ved er med til at udvikle børnene både personligt og socialt.

Ude er læringsmiljøet præget af, at vi ønsker, at der alle steder er mulighed for at lege med sand. Desuden har mange dagplejere gyngestativer med sansegrynder samt scootere, trillebøje osv. Flere har også små huler i buskene og et legehus, som også giver gode muligheder for sociale lege med kammeraterne. Efter denne Coronaperiode har flere dagplejere fået fokus på, at de og deres børn fungerer godt ude og flere har valgt at være mere ude og også at flytte aktiviteter, der oftest er indeaktiviteter, ud i haven som fx at læse i bøger, hvilket sagtens kan fungere i et lille telt, der afgrænser og indbyder til hygge og ro.

Flere dagplejere har valgt at have et begrænset udbud af legeting fremme for at have noget at skifte med og særligt, fordi de oplever, at børnene fordyber sig mere, når der er få ting fremme. På denne måde kan dagplejer også tilbyde forskellige typer af lege og aktiviteter (motoriske, fordybende og med forskellige temaer), og hun kan gennem valg af legeting og materialer understøtte det, hun ser børnene har behov for lige nu og her. Når hun arbejder på denne måde, er det hende, der identificerer et behov hos børnegruppen eller det enkelte barn og tilpasser læringsmiljøet hertil.

At have få ting fremme giver desuden også børnene mulighed for at påvirke læringsmiljøet ved, at de udtrykker, hvad de gerne vil. Dagplejer skal være lydhør, både for det lille barns blik og for det store barn, der med sproget kan udtrykke, hvad hun har lyst til, og dagen kan planlægges og tilpasses til børnenes behov. På denne måde understøtter læringsmiljøet børnekulturen og børnenes ønsker tages alvorligt.

Læringsmiljøet er også dagens rytme og rutiner. Dagens skelet er rutinerne og de mange gentagelser og børnene lærer og udvikler sig i netop dette. De tilbagevendende begivenheder giver børnene tryghed og sikkerhed og gentagelserne giver masser af muligheder for at øve sig.

Herunder ser I en illustration – Læringsmiljø-modellen. Den viser, hvilke elementer der tilsammen udgør det pædagogiske læringsmiljø: De daglige rutiner, vokseninitierede aktiviteter og børnekultur – holdt sammen af lege og fællesskaber.

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores *Pædagogisk Læringsmiljø*. Efterhånden som vi arbejder med læringsmiljøet i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi udvikler læringsmiljøet i vores hverdag sammen med børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring"

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

I dagplejen har vi stort fokus på forældresamarbejdet allerede før opstart og selvsagt under opstart og videre i dagplejeforløbet. Omkring 2 mdr før opstart, visiteres barnet til en dagplejeplads og det er muligt for forældrene at besøge dagplejeren, som de er visiteret til. Dette er et uformelt møde, hvor forældrene får indtryk af dagplejeren og om de kan finde trygheden til at acceptere tilbuddet.

Når tilbuddet er accepteret tilbyder nogle dagplejere besøg inden opstart – dvs., at forældre og barn kommer på besøg nogle gange inden den reelle opstart. Dette kan lette overgangen fra hjem til dagpleje for både barn, forældre og dagplejer.

Når barnet starter, er det altid i barnets tempo og med udgangspunkt i teori omkring tidlig tilknytning og tryghedscirklen. Nogle børn er længere tid om at danne tilknytning end andre og vi samarbejder med familien om at sikre de nødvendige betingelser for barnet. For mange går det som planlagt og barnet er klar til at være sammen med dagplejer og de andre børn, når forældrene skal i gang med arbejde igen, for andre kommer opstartsperioden til at vare længere end det var forventet, fordi barnet har brug for mere tid.

I dagligdagen har vi fokus på forældresamarbejdet gennem dialog. Styrken ved dagplejen er, at det er samme voksen, som tager imod barnet om morgenen og afleverer til forældrene om eftermiddagen. Forældrene opfordres til at fortælle om barnets aften/nat/weekend og ligeledes fortæller dagplejer om barnets dag: hvad har der været af oplevelser, hvordan har barnet leget, hvordan har barnet været i den sociale kontekst og hvordan har barnet spist og sovet. Denne tætte dialog er af væsentlig betydning for barnet. Både informationerne omkring barnets dag og også stemningen omkring samarbejdet er vigtig. At forældrene fx gennem deres kropssprog og deres stemmeføring viser barnet at "mor har tillid til dagplejer" kan være med til at gøre barnet trygt og dermed får barnet optimale muligheder for læring i fællesskaberne med de nye kammerater.

Dagplejerne gør også forældrene opmærksomme på, hvilke læreplanstemaer, der fx arbejdes med: Det kan være et opslag på tavlen, samtalen om eftermiddagen og nogle gange bliver der produceret noget, som kan komme med hjem.

I dagplejehjemmet og nogle gange i legestuen inviteres der til kaffe eller arrangementer i forbindelse med højtider eller ferie.

Samarbejdet med forældre omkring barnets læring sker gennem dialogen i hverdagen. Forældre og dagplejer taler sammen om barnets behov eller interesser og understøtter barnet i fællesskab. Det kan handle om læring i forhold til at blive mere og mere selvhjulpne, om spisning, om at sove eller om udvikling generelt.

I løbet af barnets liv i dagplejen tilbydes forældrene som minimum tre samtaler med fokus på barnets udvikling og trivsel og samarbejdet mellem forældre og dagplejer. Opstartssamtalen handler om barnets liv indtil opstart i dagplejen og planlægning af den bedste overgang for barnet. Efter 3 måneder handler samtalen om, hvordan opstarten er gået, og om der er noget som skal rettes til i forhold til samarbejdet. Inden barnet skal videre i børnehaven holdes også en samtale, med fokus på hvor barnet er i sin udvikling og hvad der skal være fokus på de sidste måneder af dagplejetiden. Der udfyldes desuden et overgangsskema "Barnet i centrum", som gives videre til børnehaven. I det beskriver forældre og dagplejer sammen barnets ressourcer og interesser så børnehaven kan være klar til at tage imod barnet.

Hvis der er behov for det et tættere samarbejde med børnehaven i forbindelse med barnets overgang hertil, kan der etableres overleveringsmøder i børnehaven sammen med forældre, dagplejer og en pædagogisk supervisor fra dagplejen.

Hvis der opstår udfordringer eller der er brug for ekstra understøttelse omkring barnets trivsel, udvikling og læring, afholdes der forældresamtaler sammen med dagplejer og pædagogisk supervisor. På dette møde sættes der både fokus på hvor barnet fungerer, og også de udfordringer dagplejer og forældre måtte opleve i samspillet med barnet. I dagplejen arbejdes med indsatsplaner som beskriver indsatsen for både forældre og dagplejer og en pædagogisk supervisor følger barnet, dagplejer og har kontakt til familien, til barnet igen er i trivsel og udvikling eller overgår til børnehaven.

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores *Samarbejde med forældre om børns læring*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan samarbejdet med forældrene er med til at sikre trivsel, læring, udvikling og dannelse for børnene.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn fx børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn der kan være i risiko for at stå uden for fællesskabet eller børn der kan have en alvorlig sygdom. Det kan også være børn der har sociale, sproglige eller motoriske udfordringer. Fælles for alle børn i Dagplejen, uanset position, er at de udvikler sig i faglige kompetente pædagogiske læringsmiljøer.

Alle dagplejere har i perioden 2018-2020 i FMK deltaget i en uges kompetenceløft i forhold til tidlig opsporing af udsathed. Dagplejerne har blandt andet fået viden om barnets læring og mestring, hvordan legen har betydning for modstandskraft, resiliensforskning og beskyttelsesfaktorer. Ligeledes er dagplejerne undervist i børneudviklingsprogrammet ICDP. En teori der fokuserer på den voksnes betydning for kvaliteten af samspillet. Det betyder at vi i dag arbejder løbende med at styrke vores faglighed i forhold til at indgå i interaktioner med alle børn i dagplejen hvor vi fokuserer på at møde alle børn uanset position med positive følelser og forventninger, følger barnets initiativ og taler om det barnet er optaget af, viser anerkendelse og ro i interaktioner og har et særligt blik for at fokusere og fastholde børnenes opmærksomhed. Det kræver en særlig opmærksomhed på vores pædagogiske læringsmiljøer. Når vi arbejder med børn i udsatte positioner, handler det ikke om at ekskludere et barn fra fællesskabet – vores fokus er i stedet på at få læring og udvikling til at spire i børnefællesskabet i hele gruppen igennem børne- og vokseninitierede lege. I de enkelte dagplejehjem og i legestuen arbejder dagplejerne med de pædagogiske supervisorer på at styrke egen og fælles refleksion igennem samspilstemaerne fra ICDP.

Nogle gange kan det være en fordel at give børn mere plads og rum til at være i en gruppesammenhæng. Derfor tilbyder vi i Dagplejen at indskrive børn på en dobbeltplads eller lukke for gæstebørn, således at barnet kan udvikle sig i en mindre gruppe og dagplejeren gives mulighed for at arbejde med udfordringer i et mindre fællesskab.

Hvis dagplejer eller en pædagogisk supervisor oplever udfordringer omkring et barn vil hun/han altid drøfte dette med forældrene, jfr. tidligere afsnit omkring Samarbejde med forældre om børns læring. Ligeledes kan det være forældrene, der beder dagplejer om hjælp og et tættere samarbejde etableres sammen med supervisor. I dagplejen har vi samarbejde med og kan indstille til hjælp hos forskellige samarbejdspartnere: tale-hørekonsulent, pædagogisk konsulent, psykolog, ergoterapeut eller fysioterapeut, alle i Det forebyggende team. Der indstilles gennem en indsatsplan, der beskriver både dagplejer og forældres indsats og barnets profitering heraf.

Når der tilknyttes andre fagspecialer, ser disse oftest barnet i dagpleje og i hjemmet og der gives vejledning på denne baggrund til både forældre, dagplejer og supervisor.

Omkring nogle børn og familier er der desuden et tæt samarbejde med sundhedsplejersker, sagsbehandlere og familievejledere. Sagsbehandlere kan se barnet i dagplejen og familievejlederen kan ligeledes deltage sammen med familien i aflevering og afhentning.

Supervisorerne følger løbende med i alle børns udvikling i tæt samarbejde med dagplejerne. Ansvar for at "sige til" hvis der er noget dagplejer undrer eller bekymrer sig over omkring et barn ligger hos dagplejer og forældre.

En gang årligt gennemgås alle børns udvikling og trivsel systematisk af dagplejer og supervisor og alle børn placeres på børnelinjen fra handleguiden. Her vurderes det om der er noget vi skal være særligt opmærksomme på og forældrene inddrages i vores observationer.

Vi arbejder hele tiden med udvikle vores *Arbejde med børn i udsatte positioner*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn lige muligheder for at deltage i hverdagens fælleskaber.

Sammenhængende børneliv

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

I dagplejen arbejder vi naturligt nok ikke med overgangen til børnehaveklassen, men med overgangen fra hjemmet til dagplejen og fra dagplejen til børnehaven.

Når barnet kommer i dagplejen lægges der vægt på, at der etableres et tæt samarbejde mellem forældre og dagplejer. Opstartsperioden tilpasses barnets behov i det omfang, det er muligt for forældrenes tilbagevenden til arbejdet. Der prioriteres tid til, at forældrene kan være i dagplejen sammen med barnet de første dage, så barnet kan vænne sig til de nye omgivelser sammen med deres tætteste tilknytningspersoner.

Langsom udvides tiden hvor barnet er i dagplejen og oftest er barnet trygt og klar til at tage hul på det nye liv sammen med de nye små venner efter et par uger.

Løbende i barnets liv i dagplejen, har forældre og dagplejer tæt kontakt. Strukturen i dagplejen, med den samme voksen til børnegruppen hele dagen gør, at samarbejdet og fortællingen om barnets dag har gode betingelser. Dagplejer fortæller, hvordan barnets dag har været, når forældrene henter og opfordrer også forældre til åbenhed omkring barnets dag og nat hjemme. På den måde etableres et rigtig tæt samspil mellem de voksne, hvor der kan tages hensyn til barnet og i samarbejde sættes fokus på næste skridt i barnets udvikling.

Løbende gennem barnets liv i dagplejen er der flere gange arrangeret besøg i forskellige børnehaver – kaldet Åben låge. Her inviteres dagplejerne ind i børnehaven, hvor der er planlagt små aktiviteter, hvor de store børn er værter for de små. Derudover er der også mange dagplejere der har mulighed for at besøge børnehaven i forbindelse med, at barnet skal starte i børnehaven. Det er godt for barnet at komme på besøg i børnehaven sammen med sin kendte voksen og sine

egne venner og det er med til at bygge bro til barnets næste verden.

Vi arbejder hele tiden med at bidrage til et *Sammenhængende børneliv*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi sikrer sammenhæng i børnenes liv og læring, i overgangene mellem hjem, dagtilbud og skoler, samt hvordan vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

Vi vælger her at indsætte vores folder til nye forældre. Den beskriver nogle centrale punkter i forhold til, hvordan vi mener, at forældrene kan være med til at forberede deres barn til det nye liv de skal i gang med i dagplejen. En opmærksomhed på dette, kan være med til at gøre opstarten i dagplejen mere tryk for barnet.

"Opstart i dagplejen

Det er vigtigt, at I har god tid til at hjælpe jeres barn godt i gang. Det er godt, at mor eller far er med de første dage og dernæst trække tiden langsomt op over 1-2 uger. Jeres barn skal vænne sig til alt det nye – en ny tilknytningsperson samt nye indtryk til sanserne, nye lyde, lugte, smage, og andre arme som holder anderledes.

For mange børn er 1-2 uger nok til at de falder til, så mor og far tryk kan starte på arbejde. Men for nogle børn kan det være lidt svært. Nogle børn græder måske, og er svære at trøste. Andre børn kan have svært ved at falde i søvn eller spise i dagplejen og kan dermed få lidt urolige dage. Det er hårdt for alle hvis I oplever dette. Det er ikke ualmindeligt og helt okay, at jeres barn reagerer på adskillelsen fra jer. Vi skal finde ud af at hjælpe jeres barn bedst muligt, og det skal nok løse sig.

Det er væsentligt at få gode snakke med jeres dagplejer om, hvad hun gør, og hvad I kan gøre derhjemme. Lyt til både dig selv og også til din dagplejer - og snak jer frem til løsninger, som du som forælder er tryk ved, og som din dagplejer ved kan være en god ide.

Hvis det er svært for jeres barn, kan dagplejer indbyde jer og en supervisor til en samtale om, hvordan vi sammen hjælper jeres barn til at falde godt til.

Amning:

Hvis jeres barn bliver ammet, er det godt at være opmærksom på, at jeres barn skal trappes ned i de timer, det kommer til at skulle være i dagplejen. Det kan være svært for at for jeres barn at forstå, at det ikke kan ammes i dagplejen fx inden en lur i barnevognen.

For mange er det muligt at fastholde amningen på andre tider fx tidlig morgen, eftermiddag og til natten.

Når jeres barn er godt i gang i dagplejen, er det vigtigt, at det spiser mad hos jeres dagplejer ligesom det er vigtigt at være opmærksom på, at amme-måltider ikke tager appetitten fra de andre måltider.

Mad og måltider:

Det er godt hvis jeres barn har prøvet at få andet mad end bryst/ flaske, (alt efter alder selvfølgelig) inden dagplejestart. Jeres dagplejer vil tilbyde jeres barn forskellig mad. Hav en tæt dialog omkring dette, for jo mere jeres dagplejer ved om, hvad jeres barn er vant til at få, jo bedre kan de første dage planlægges så overgangen fra hjem til dagpleje bliver så skånsom som muligt.

Bliv ikke bekymret, hvis der går lidt tid inden jeres barn spiser godt i dagplejen, det er helt almindeligt, og er det tilfældet, er det en god ide at tilbyde et godt og solidt morgenmåltid hjemmefra og et eftermiddagsmåltid, når I kommer hjem.

Noget med hjemmefra

Det kan lette overgangen til dagplejen, at jeres barn er vant til at blive trøstet f.eks. med en sut, en klud eller en bamse. Hvis jeres barn ikke bruger sut, kan I vænne ham/hende til en klud eller lignende inden start i dagplejen. Det kan også være godt for jeres barn, at der ligger en t-shirt, der dufter dejligt og trygt af mor eller far i barnevognen. (Sov med t-shirten på og lad være med at vaske den!)

Barnevognen

Væn jeres barn til at sove i barnevognen hjemmefra. I dagplejen sover de allerfleste børn i deres egen barnevogn. Er jeres barn vant til, at I vugger det, eller at I går tur inden luren, kan det være en god ide at begynde øve jeres barn til i at falde i søvn uden barnevognen kører. Jeres dagplejer er selvfølgelig omkring jeres barn indtil det falder til ro i opstartsperioden. At vænne barnet til barnevognen er ikke muligt for alle, men fortvivl ikke, jeres barn skal nok finde ud af det.

Vis barnet du er tryk

Vær overbevisende når I afleverer jeres barn i dagplejen. Tal positivt om det at være i dagpleje, også selvom jeres barn er lille og ikke forstår jeres ord endnu. Jeres ord og den stemning I skaber omkring dagplejen smitter af på jeres barn. Vær tro mod den beslutning I har taget for jeres barn og at det skal være i dagpleje. Det er en god idé, at lade jeres barn gå ind selv, så snart det kan det, og skal jeres barn bæres, så er et godt råd at vende jeres barn med ansigtet imod jeres dagplejer, idet I går ind af døren.

At være sammen med andre end mor og far

Hvis I har mulighed for det, er det en god ide at vænne jeres barn til i kortere tid at være sammen med andre - både børn og voksne. Lad jeres barn være i andres hænder, mens I er omkring det. Gå eventuelt en lille tur mens mormor passer. Det er lettere for jeres barn at øve sig på adskillelsen fra mor og far sammen med mennesker det kender, og det er hjælpsomt for jeres barn, at det har prøvet at være sammen med andre."

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Vi arbejder hele tiden med *Inddragelse af lokalsamfundet*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer for børnene.

Inddragelse af lokalsamfundet går begge veje. Nogle gange er det dagplejen der tager initiativ til samarbejde med dele af lokalsamfundet, andre gange går det den anden vej. I det nedenstående kommer vi med typiske eksempler på samarbejde og samspil med lokalsamfundet.

Idet dagplejerne er fysisk placeret over hele kommunen og dermed både i by og på land, er det naturligvis ikke det samme samarbejde der sker i alle områder, og variationen og ideerne til samspil er mange.

I de fleste områder er dagplejerne flittige brugere af de lokale bibliotek. På biblioteket arrangeres små teaterforestillinger og der er mulighed for musik. Desuden er biblioteker indrettet, så det er hyggeligt for de små, og der er legesager og bøger at udforske.

Lokalt er der også mange dagplejere, der kender en landmand, hvor der er plads og tid til, at dagplejeren sammen med sin børnegruppe kan cykle på besøg og sige hej til køerne. Mange prioriterer at tage på udflugt, og særligt at se på dyr betyder noget for mange børn. De fleste har en tur, hvor der fx er heste, får eller ænder som børnene kan genkende fra gang til gang og sige hej til.

Vi har i dagplejen i nogle år haft temauger med fokus på måltidet. Flere har i den forbindelse involveret lokalsamfundet, fx ved at arrangeret æbleplukketure eller dagplejer og børn har været ved fiskehandleren og hente fisk.

Vores legestuers beliggenhed, har nogle stedet betydning for lokalsamfundet. I Brobyværk og i Faaborg har vi "bofællesskab" med de lokale plejehjem. Særligt i Brobyværk har dagplejerne og børnene været på besøg hos de ældre og de har lavet musik sammen til stor glæde for alle.

For godt et år siden havde vi i dagplejen et projekt sammen med kirken og musikskolen, som handlede om at have musik i kirkens rum. Dette beskriver vi her i miniprojektet.

[Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø](#)

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Vi har hele tiden fokus på *Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø*. Efterhånden som vi arbejder med dette i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan vi inddrager børnenes oplevelser og perspektiver, når vi løbende vurderer og udvikler kvaliteten af børnemiljøet, som en del af arbejdet med at skabe trygge og udviklende læringsmiljøer.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Som tidligere beskrevet, har vi i Faaborg-Midtfyn kommune udviklet et værktøj - *Læringsblomsten*, som hjælper os med at holde styr på de lovfastsatte temaer og mål i den pædagogiske læreplan, når vi planlægger vores hverdag med børnene og reflekterer over sammenhængen mellem de pædagogiske læringsmiljøer vi skaber og børnenes læring.

Her kan du få en præsentation af [Læringsblomsten](#)

På de følgende sider folder vi læringsblomsten ud, idet vi gennemgår læreplanens 6 indholdstemaer og de 12 mål. Under hvert tema finder du eksempler på, hvad der kendetegner de læringsmiljøer, som personalet stræber efter at skabe, samt hvad børnene skal have mulighed for at opleve i deres hverdag sammen med kammerater og personale.

I afsnittet om evalueringskultur, kan I læse mere om, hvordan vi evaluerer vores pædagogiske praksis og følger op, så vores læringsmiljøer bedst muligt understøtter børnenes brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Alsidig personlig udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er præget af omsorg og tryghed samt appellerer til nysgerrighed
- der understøtter samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale samt børn imellem
- hvor alle udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden gennem leg og aktiviteter – på tværs af alder, køn, social og kulturel baggrund

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at have mod på livet samt erfaringer med sociale positioner og demokratiske processer
- at være nysgerrige og føle sig trygge i verden, så de kan holde fast, prioritere og fordybe sig med tillid til egne potentialer
- at kunne engagere sig samt lege og deltage i forskellige fællesskaber, hvor de kan få hjælp til at regulere deres følelser og håndtere både med- og modgang

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres alsidige personlige udvikling.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Social udvikling*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der er inspirerende, udfordrende og foranderlige samt præget af leg og demokratiske praksisser med nærværende, vidende og nysgerrige voksne
- hvor alle er aktive medspillere og udviklere af fællesskaber i empatisk samspil med andre børn og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet
- hvor børnenes egne perspektiver inddrages og mødes med anerkendelse og respekt, når forskelligheder indgår som værdifulde for fællesskabet

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at blive mødt, respekteret og anerkendt, som dem de er i fællesskaber, hvor de kan udtrykke deres følelser og tanker og blive forstået
- at have gode venner og værdi i sig selv, når de deltager i fælles beslutninger og dannes i mødet med det, der er anderledes end dem selv
- at tage hensyn, eksperimentere, udforske, møde modstand og forskelligheder i trygge rammer sammen med gode kammerater og hjælpsomme voksne
- at være kendte i og trygge ved lokalmiljøet samt bekendt med forskellige kulturtilbud og muligheder i området

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres sociale udvikling.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kommunikation og sprog*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor voksne anvender et nuanceret og nærværende sprog samt sikrer alles mulighed for at indgå i sproglige samspil og dialoger på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund
- hvor alle har adgang til såvel analoge som digitale bøger, spil og skriveredskaber, som kan anvendes med og uden voksnes hjælp
- hvor de fysiske rammer giver plads til samtaler af høj kvalitet i leg, rutiner og planlagte aktiviteter, og voksne sikrer alle lige deltagelsesmuligheder ved at gå bagved, ved siden af eller foran i samvær og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- positive, nærværende voksne og kammerater, der justerer deres opmærksomhed i forhold til dem og kammeraterne, mens de øver sig i at spørge, lytte og tilbyde relevante svar til hinanden
- erfaringer med at sprogliggøre deres tanker og behov og at være inddraget i det sociale samvær, så de opbygger stærke relationer på tværs af alder, køn, modersmål og social baggrund
- at både kroppen, talen og skriftsproget er i brug, når vi udforsker vores ideer, relationer og fælles omverden

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres kommunikation og sprog.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Krop, sanser og bevægelse*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- med plads til kropslig udfoldelse og mangfoldighed, hvor børnenes behov og initiativer følges og kropslig sundhed understøttes
- hvor der udvises glæde ved bevægelse, og voksne muliggør kropslig udfoldelse ude som inde samt sikrer plads til både store armbevægelser og ro til fordybelse
- hvor alle sanser påskønnes og udfordres, så børnene får erfaringer med kropslige fornemmelser og følelser gennem leg, rutiner og aktiviteter

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at mestre overgange mellem ro og bevægelse og nyde begge dele
- at tage initiativer til leg og eksperimenter med krop og sanser samt have tillid til og glæde ved bevægelse og sansede indtryk
- at kende til og forstå deres krops funktioner og behov samt reagere hensigtsmæssigt på sanseindtryk og kroppens signaler

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på deres kroppe, sanser og bevægelse.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Natur, udeliv og science*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- der understøtter spontan glæde ved naturen, og hvor bæredygtige praksisser udfoldes
- hvor børnenes lyst til at udforske naturfænomener og lege med tal, former og mængdeopfattelser anerkendes og mødes relevant.
- hvor børnene får erfaringer med at genkende, undres og udtrykke sig om årsag, virkning og andre forklaringer på sammenhæng, mens voksne etablerer en bro mellem konkrete oplevelser og naturvidenskabens forståelser og begreber

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- glæde ved og forbundenhed med naturen samt kendskab til naturvidenskabeligt og matematisk funderede begreber og forklaringsmodeller.
- erfaringer med at observere og undersøge naturfænomener i den nære og større omverden

- begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling samt mine muligheder for selv at bidrage

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på natur, udeliv og science.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Her kan I se nogle pejlemærker for, hvordan vi arbejder med vores pædagogiske læringsmiljø, så det tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og understøtter de to pædagogiske mål for temaet *Kultur, æstetik og fællesskab*, i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som pædagogiske medarbejdere skaber vi miljøer

- hvor alle får oplevelser og erfaringer med egne og andres kulturelle normer, traditioner og værdier både som aktive deltagere og tilskuere
- hvor de fysiske rammer og et varieret udbud af materialer og medier inspirerer til at være undersøgende og skabende på tværs af alder, køn samt social og etnisk baggrund

- hvor voksne gennem samskabende praksisser understøtter engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed i forhold til æstetiske ind- og udtryksformer

Børnene i vores dagtilbud skal opleve

- at få aktiveret sanser og følelser i samvær med kammerater og voksne - såvel i som uden for dagtilbuddet
- scene- og billedkunst, film, musik og litteratur samt mulighed for at deltage både som tilskuer og udøver
- adgang og kendskab til forskellige materialer og medier samt mulighed for at udfolde mig skabende og undersøgende med og uden voksne

Efterhånden som vi arbejder med temaets mål i praksis, indsætter vi herunder Miniprojektbeskrivelser og Praksisfortællinger, der viser, hvordan arbejder med børnenes brede læring med særligt fokus på kultur, æstetik og dannelse.

Der er endnu ikke en beskrivelse af hvordan vi arbejder med dette i dagplejen. Lige nu ønsker vi at der kan laves et miniprojekt omkring legestuefællesskabet, da det er noget særligt for livet i dagplejen.

I legestuen forberedes børnene langsomt til den større verden i børnehaven og de kommer til at lære andre børn og voksne at kende. I legestuerne arbejder dagplejerne også med læreplanstemaerne og det er her der er gode muligheder for fælles drøftelser af oplevelser, erfaringer og udfordringer fra hverdagen, og også pædagogiske tanker og refleksioner fra det pædagogiske grundlag.

Pga Corona er dette arbejdsfællesskab i dagplejens legestuer nærmest ikke eksisterende i 2020.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringskultur?

Her beskriver vi, hvordan vi arbejder med den løbende pædagogiske læreplanlægning, samt hvordan forældre og bestyrelse inddrages i evaluering og opfølgning. Formålet med den løbende planlægning og evaluering er, at etablere og regulere vores pædagogiske læringsmiljøer, så børnene trives, lærer, udvikler sig og dannes optimalt. Vi præsenterer her nogle af de metoder og værktøjer vi anvender til dokumentation, refleksion og evaluering af de pædagogiske læringsmiljøer - i relation til vores vurdering af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Beskriv jeres praksis og/eller indsæt links til relevante sider på jeres hjemmeside med links-tekst der bedst muligt refererer til indholdet

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan?

Materialet fra de løbende evalueringer, som er beskrevet i forrige afsnit, anvendes som dokumentation for evaluering af det samlede arbejde med den pædagogiske læreplanlægning, der ifølge dagtilbudsloven skal foretages mindst hvert andet år. Formålet med samlede evaluering er, at afgøre og redegøre for, i hvilket omfang vi har levet op til det fælles pædagogiske grundlag og de tolv fælles mål under de seks læreplanstemaer.

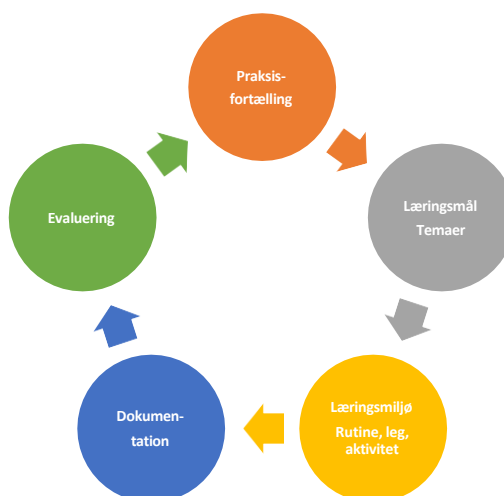
Der udarbejdes et fælles evalueringsdesign for alle dagtilbud i Faaborg-Midtfyn Kommune, som offentliggøres på kommunens hjemmeside [FMK.dk](https://www.fmk.dk)

Læringsmodeller fra Dagplejen 2023

Læringsmodel 2.0

Periode:
Middagslur i oktober.
2022

Udarbejdet af: dagplejer

1. Praksisfortælling

Jeg ser/jeg hører

En del af daglig praksis er middagsluren

3 børn: B1 2,4 år-B2 2,10 og B3 2 år deltager alle i samspil og samarbejder med mig, i denne vigtige stund for børnene, vi arbejder på den forudsigelige rutine.

B2 og B3 er gjort klar til lur, med sut, krammedyr og dyne. B2 og B3 kender hinanden godt.

De sover sammen, men har hver deres faste pladser på madrassen.

Jeg tænker at indtil nu har jeg, B1 ved min side, da jeg har sørget for sidste del af omsorgen inden han skal sove. Men jeg kan mærke B1 har hel styr på den sidste del da han tager initiativ til kontakt med B2

Jeg tolker det som, B1 har et behov for at være mere aktiv i fællesskabet

2. Læreplanstemaer

Mit primære læringstema: Social udvikling

Læringsmål fra læringsblomsten

- Sociale fællesskaber
- Relationer
- Trivsel
- Empati
- Alle har et ansvar

3. Læringsmiljø – Rutine, leg, aktivitet

Planlægning af din pædagogiske praksis – jeg griber en hverdagsrutine og inddrager B2. Jeg spørger B” om det er ok, at B1 nusser Go`nat?

B2 samarbejder og accepterer. B2 giver plads for B1 og det nye initiativ 😊

B1 stråler og er selv klar til at blive puttet.

Hvilke refleksioner har du i forhold til det pædagogiske grundlag (det blå)?

3 børn har mærket en voksen, som følger deres initiativ. En voksen, som støtter op om det genkendelige.

Samt at de alle har betydning og værdi. Samt de alle har et ansvar.

De har mærket et vigtigt samspil B+B og B+V

De har udvist omsorg og engagement. Lært om empati og demokrati

Hvordan tænker du flere læreplanstemaer ind (de røde)?

Kommunikation og sprog:

B2 bliver inddraget i mine tanker og føler sig anerkendt. B2 får på den måde mulighed for at lære sig selv at kende og skal træffe en beslutning. Demokratisk dannelse

Krop, sanser og bevægelse: Mærker varme og ro i kroppen. Mærker fornemmelser ved berøring. Hvile.

Natur, udeliv og science: B2 og B3 har helt styr på, de hver især har en dyne, en sut og et krammedyr = begyndende matematisk opmærksomhed.

Kultur, æstetik og fællesskab: Værdier: berøring, tonefald og alle skal lyttes til
Normer: omsorg, alle har et ansvar for hinanden, rutinen og stemningen.

Alsidig personlig udvikling: Engageret. Tror på eget værd. Ved de har betydning for hele rutinen og fællesskabet.

B1 danner en ny identitet ved det nye initiativ.

B1 og B2 fordyber sig i dette " lille øjeblik "

4. Dokumentation - Logbog

Jeg ser/ jeg hører

Jeg respekterer, B3 har et stort behov for helt klare rutiner, så JEG placerer dynen, nusser ham i håret. Giver et let tryk på næsen og siger som altid: Sov dejligt- glæder mig til vi ses, når du vågner 😊

B1 er meget kærlig og nyder selv at modtage blide strøg. Tænker han kan have stor glæde af at deltage aktivt og vise den omsorg.

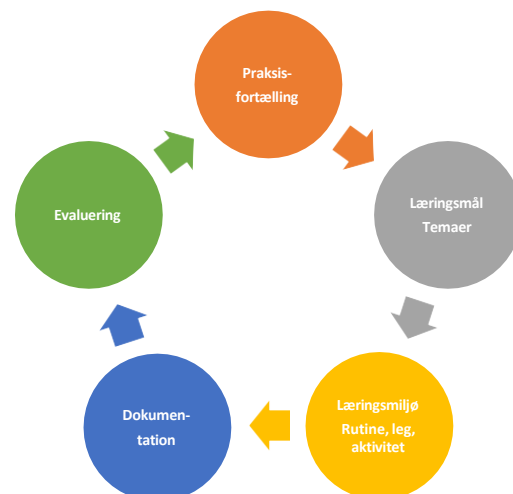
B2 har mange gange vist, at hun er åben for nye initiativer og måske vi kan skabe en ny rutine.

B2 er selv meget omsorgsfuld over for de andre børn.

Vi forlader rummet, så de to nu kan få ro og stilhed. Et trykt fællesskab – nu kan de begynde at sove

Jeg ser/ jeg hører :

- Fælles opmærksomhed
- Engagement
- Omsorg
- Skønt samspil
- Glæde
- Varme
- Skøn stemning

5. Evaluering

Hvad har børnene fået ud af din planlagte rutine/leg/aktivitet?

Børnene har et stort kendskab til hvordan rutinen omkring luren foregår.

De deler fællesskabet.

De lære at gøre ting sammen

Lærer at de er vigtige for hinanden

At alle har et ansvar

Et vigtigt tidspunkt, hvor børnene skal gå fra at være aktive til ro og alligevel er B2 så tryk og går med på initiativet og lukker B1 ind.

B1 oplever, at han bliver set

B3 har nysgerrigt fulgt med. Måske han med tiden vil have lyst til at B1 siger Go`nat til ham også 😊

Hvad har du selv lært?

Hvilke nye opdagelser har du gjort?

Bekræftet i daglig praksis med nye initiativer kan have stor betydning for fællesskabet. Samt det enkelte barns syn på sig selv og andre

Samtidig, hvor vigtig det er at være den nærværende voksne og åben over for børnenes perspektiver.

B3: behovet for faste rutiner lidt endnu og ikke helt klar til at udforske det nye

B2: behovet for at blive inddraget i beslutninger

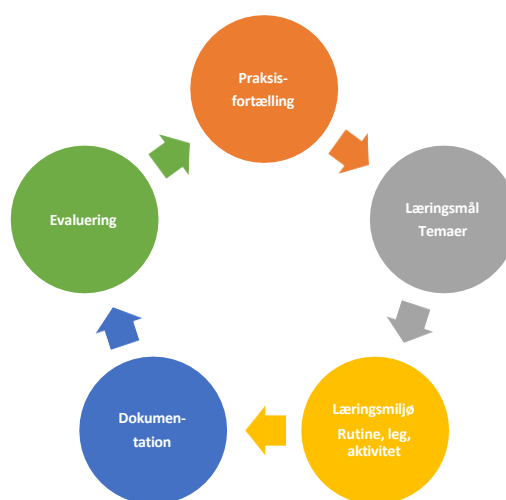
B1: behovet for udvidelse af hans aktive deltagelse

Det giver et varieret og nuanceret samspil

Læringsmodel 2.0

Periode:
D 8/11-2023

Udarbejdet af:
Dagplejer i legestuen

1. Praksisfortælling

Jeg ser/jeg hører

Vi er i legestuen.

Vi har opsat en motorikbane, med div. Skumklodser, ruche banen og sansestenene. På siderne af motorikbanen er der lagt de store sækkepuder ud for at passe på de små, men også fordi de er sjove at mærke på og kravle rundt i.

Jeg tænker

Da banen er opsat inden børnene kommer, vil vi se hvordan børnene indtager/bruger den opsatte bane.

Vi tænker det kan give en ny form for leg på banen da den vil være børnestyret, men voksen støttet og observeret. Vi tænker også at ved at vi træder i baggrunden for legen og brugen af banen opstår der nye former for fællesskaber og opmærksomhed. Vi tænker derfor at alle får ejerskab i legen.

2. Læreplanstemaer

Mit primære læringstema:

Krop, sanser og bevægelse

Læringsmål fra læringsblomsten

At børnene udviser initiativ til brugen af motorikbanen og udviser glæde ved at være i bevægelse. Vi ønsker at se børnene udfordre sig selv og understøttes af os voksne til at få italesat sanselige fornemmelser

Banen er mulig at bruge uanset alder, da alle børnene vil have deltagelses muligheder udefra hvad de magter. Der kan både kravles, maves og gåes.

3. Læringsmiljø – Rutine, leg, aktivitet

Planlægning af din pædagogiske praksis – jeg **gør**...

Vi sætter banen op og observere på hvad der sker, og støtter børnene i brugen af banen, motivere børnene til at bruge deres krop og sanser.

Hvilke refleksioner har du i forhold til det pædagogiske grundlag (det blå)?

Leg, læring, børnefællesskaber og børnesyn.

En motorikbane indbyder til leg. Børnene ser vi er gode til at udvise hensyn samt er overraskende gode til få turtagningen til at glide, de udviser stort hensyn, og forståelse for hinanden og hinandens begrænsninger. Vi ser også at børnene på eget initiativ, både udvider, men også bygger om på banen så der dukker nye udfordringer samt lege op.

Hvordan tænker du flere læreplanstemaer ind (de røde)?

Krop, sanser, bevægelser

Kommunikation og sprog- børnenes sprog bruges og heraf styrkes, vi taler både om op/ned, over/under, farver, former og figurer, forskellige underlag

Social udvikling- vi er opmærksomme på at alle børn er aktive og deltagerne. Vi vil også gerne opleve børnene som nysgerrige på legen og fællesskabet

4. Dokumentation - Logbog

Jeg ser/ jeg hører

Vi ser at børnene får brugt alle de tre primære sanser, taktil-labyrint og muskel-led sanserne.

De kravler op/ned- under/over, de rucher og hopper ned i puderne, de går samt mærker/føler på sansestenene.

De smider på eget initiativ, strømperne så de kan mærke de forskellige materialer og blødt, hårdt og ujævnt underlag. Vi sætter ord på hvad de evt. mærker og føler

Vi oplever at børnene er gode til at aktivere deres spejlneuroner og efterligner hinandens lege.

Jeg tænker

Børnene får brugt alle sanser, de er i kontakt med mange forskellige udfordringer som stiller krav til deres motoriske udfoldelser, og derved får styrket/aktiveret deres sanser.

Alle børnene er aktivt deltagende, på hver deres niveau- ud fra alder og kompetencer indenfor de motoriske færdigheder.

Jeg ser/ jeg hører

Vi oplever at børnene kommunikerer omkring legen, former, figurer og farver

Vi oplever også at børnene på eget initiativ inviterer hinanden med i legen, både store og små.

Vi oplever også at børnene gerne vil kommunikere med os voksne omkring legen

Vi oplever også at de små børn kommunikerer nonverbalt og med deres kropssprog

Jeg tænker

At alle de motoriske og sansestimulerende udfordringer og indtryk styrker deres lyst til deltagelse og inviterer til en snak. Alle børn oplever hver især legen forskelligt og derved opstår flere forskellige former for udtryk, oplevelser og snakke omkring legen.

Vi som voksne understøtter, hjælper med at udtrykke/sætter ord på og udbygger ordforrådet med nye sætninger og ord.

Jeg ser/ jeg hører

Vi ser at alle børn respektere hinandens færdigheder, lyst og evne til deltagelse og er gode til at invitere til legen.

Vi ser også at de er gode til turtagning, og ikke presser på de smås tempo.

Vi hører at de er gode til at skabe kontakt og fællesskab, vi oplever også at de eksperimentere med den motorikbane vi har opsat.

Alle børnene er en del af fællesskabet og virker til at være helt trygge.

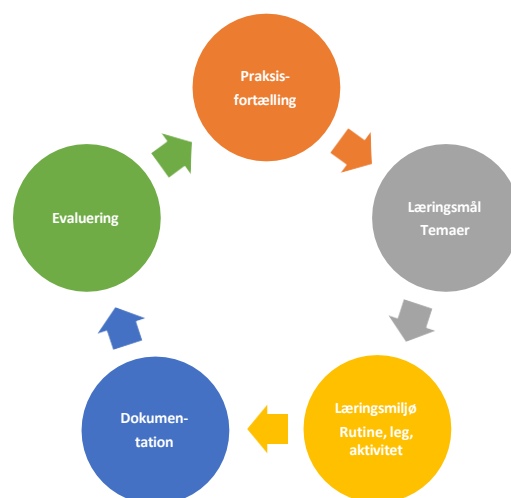
Vi ser at børnene tager god kontakt til os som voksne

Jeg tænker

At alle børn føler sig som en del af et dejligt fællesskabs miljø og alle deltager aktivt og bidrager til at udbygge legen.

Vi tænker at vi får understøttet børnene i både at deltage, men også får øje på børnenes ressourcer så de kommer med bidrag til legen og derved opnår en fællesskabsfølelse.

Vi er meget opmærksomme på hele vejen igennem at alle børn, uanset alder og kunnen, hele tiden kan deltage, eller observere og derved spejle sig i de lidt større. Vi tænker også at de små får mere mod og lyst til at prøve når de observere de større børn udfordre sig selv og hinanden.

5. Evaluering

har børnene fået ud af din planlagte rutine/leg/aktivitet?

Børnene har fået styrket deres motoriske udfoldelser, sanser og fællesskabsfølelse. De får brugt deres sprog internt, men også med os voksne, vi sætter flere ord og sætninger på for at udvide deres ordforråd.

Børnene er blevet styrket i turtagning.

Børnene er blevet øvet i sammenhold, hjælpsomhed og fællesskab

Børnene er blevet gode til at respektere hinandens færdigheder.

Børnene tog ejerskab til legen da de begyndte at bygge om og til i legen.

Hvad har du selv lært?

Vi er blevet opmærksomme på at i legestuen kan det være en god ide at vi voksne træder tilbage og blot støtter/observere. På den måde opstår nye legefællesskaber, og alle indgår i fællesskabet Ud fra evner og kunnen.

Hvilke nye opdagelser har du gjort?

16-03-2023

Vigtigheden i at træde et skridt tilbage og blot være observatør.